

Брейн-ринг

«Світова велич Шевченка»

Мета. Повторити й узагальнити вивчений матеріал про творчість Т.Г.Шевченка, студенти повинні усвідомити значення творчості поета для нашої та світової культури, для себе особисто; розвивати інтерес до літератури.

Обладнання. Грамзапис поезій, ілюстрації до творів Т.Г.Шевченка, картки із завданнями.

Хід

І. Вступне слово викладача.

Світова велич письменника визначається багатьма складниками: його місцем у світовому літературному процесі, впливами на читача та хід історичних подій, внеском нових ідей і нових мистецьких засобів та скарбів у загальнолюдську культуру.

Талант Шевченка, його допитливість, незвичайна любов до всього рідного, до свого пригнобленого народу, до своєї культури, що перебувала тоді в московському ярмі, а також освіта, начитаність, праця над собою - все це було ґрунтом для появи геніальних його творів. Від виходу з друку першого видання "Кобзаря" і до сьогодні про Тараса Григоровича Шевченка, його життя і геніальну творчість надруковано стільки статей, розвідок не тільки в Україні, а й по інших країнах світу, що їх навіть не перелічити.

Т. Г. Шевченко силою свого полум'яного й мистецького слова, силою своєї загальнолюдської правди переступив кордони рідної і дорогої України. Його твори відразу пробили мур байдужості й ворожості до українського слова, піднісши відразу нашу мову і літературу

нечувану височінь.

Іван Франко писав про Шевченка: "Я не знаю в світовій літературі поета, який би став таким послідовним, таким гарячим, таким свідомим оборонцем за права жінки на повне і людське життя".

Видатний шведський славіст Альфред Єнсен, що добре знав українську мову, написав дві книжки про творчість Тараса Шевченка, де зазначав: "Велика сила прийшла з України, справжній оновлювач української літератури... в історії всесвітньої літератури мало таких прикладів, щоб 26-літній поет виступив з такими зрілими творами перед народом, як Шевченко... В історії світової літератури він поставив собі пам'ятник, сильніший від бронзи".

Російський письменник В. Вересаєв з великим захопленням відгукувався про Т. Г. Шевченка: "Безстрашна революційність, запорізька жадова волі, залізна впертість, зосереджений гнів і велика любов, славне минуле в боротьбі з гнобителями, лукавий гумор, незрівнянна музика української мови, запах квітучих вишневих садків, пірамідальні тополі над білими хатами - все це в поезії Шевченка. Любити Шевченка - любити Україну. Любити Україну - любити Шевченка".

Викладач. Для проведення змагання групу ділимо на дві команди, які вибирають собі назву, емблему, девіз.

(Відбувається змагання між командами.)

І конкурс. "Представлення команд"

(Протягом 2-3 хвилин кожна команда представляє себе, розповідаючи про свою назву, емблему).

1-а команда - "Гайдамаки"

Девіз: "І чужому навчайтесь, й свого не цурайтесь".

2-а команда - "Неофіти"

Девіз: "Схаменіться! Будьте люди!"

II конкурс. "Хто швидше?"

(Потрібно відповісти на запитання.)

1. Скільки творів містив "Кобзар" у 1860 році, а скільки тепер?
(Відповідь: 17 – 228).
2. Хто написав, що невелика книжечка "Кобзар" "внутрішнім змістом своїм без краю величезна" й "своєю появою грандіозне зрушення зробила"?
(Відповідь: П. Тичина).
3. Скількома мовами перекладений "Заповіт"? *(Відповідь: 100).*
4. Кому з кобзарів Шевченко надіслав свій "Кобзар" з дарчим написом?
(Відповідь: О. Вересаю).
5. Хто присвятив Шевченку пісню "Дума про великого Кобзаря"? *(Відповідь: П. Носач).*
6. До 100-річчя виходу "Кобзаря", яка була створена поема кобзарями і якими?
(Відповідь: Носач, Кушнерик, Перепелюк написали поему "Слава Кобзареві," що складається з 9 пісень).

III конкурс. "Знайди зайве"

(Від кожної команди виходить по одному представнику. Їм пропонується три назви творів, серед яких потрібно знайти зайве.)

1. "Марія", "Минули літа молодії", "Мойсей".
2. "Доля", "Оргія", "Пророк".
3. "На полі кропі", "Царі", "Варнак".
4. "Гімн", "Княжна", "Марина".

IV конкурс. "Театр".

(Кожна команда показує підготовлену театральну виставу про твір поета.)

1-а команда - інсценізація балади "Причинна".

2-а команда - уривок з драми "Назар Стодоля".

V конкурс. "Кращий знавець творів Т.Г. Шевченка"

(Кожній команді дається можливість протягом 5 хвилин відповісти на групу запитань. Виграє та команда, яка відповість на найбільшу кількість запитань.)

1. З якого часу Шевченка почали називати Кобзарем?
(Відповідь: 1840 р.).
2. Кому писав Шевченко в листі, що він "безталанний кобзар"? *(Відповідь: А. Маркевичу 22.04.1857 р.).*
3. Назвати псевдоніми Шевченка? *(Відповідь: Кобзар, Дармограй).*
4. В яких роках виходив "Кобзар" за життя Шевченка? *(Відповідь: 1040, 18-44, 1860 рр.).*
5. В якому році і ким було вперше здійснено повне видання "Кобзаря"?
(Відповідь: 1907 р. в Петербурзі, редактор В. Доманицький, 1908 р. у Львові, І. Франко).
6. Єдина байка Великого Кобзаря, в якій відображено події в Галичині 1846 року. *(Відповідь: Сичі)'.*
7. Який твір написав Шевченко за десять днів до смерті? *(Відповідь :Чи не покинуть нам, небого)'.*
8. Який твір написав Шевченко у зв'язку із звісткою про смерть Олександри Федорівни, дружини царя Миколи І? *(Відповідь: Хоча лежачого й не б'ють)'.*
9. Кому присвятив вірш "Великомученице кумо"?
(Відповідь: Надії Василівні Тартуській. У 1845 р. в с. Потоці поет хрестив дитину місцевого диякона з Тарновською).
10. Які поезії написав Шевченко, переклавши уривки із "Слова о полку Ігоревім"? *(Відповідь: Плач Ярославни,"З передсвіта до вечора".. у 1860 році).*
11. Назвати поезію Шевченка, в якій відображені події 1676 року в Україні?
(Відповідь: Заступила чорна хмара)'.

12. Кому присвятив Шевченко поему "Москалева криниця" ?
(Відповідь: Я.Г. Кухаренкові, наказному отаманові Чорноморського козацького війська, українському письменнику).

13. Кому присвятив Шевченко поему "Тризна"? (Відповідь: Варварі Рєпніній, дочці генерал-губернатора України).

14. За чиї кошти був виданий "Кобзар" 1840 року? (Відповідь: П.У. Марто-са, поміщика, відставного штабс-ротмістра).

VI конкурс. "Кмітливість"

(На столі лежать два конверти. Капітани команд виходять і беруть кожен собі конверт, витягують картки з питаннями.)

Запитання за картиною.

Учасникам демонструють ілюстрацію до художнього твору із запитанням:

"За мотивами якого твору створено картину, що на ній зображено?"

Музичне запитання.

(Дається змога прослухати грамзапис уривка симфонічної поеми до вірша Заповіт Т.Г. Шевченка.)

- Хто написав музику на слова "Заповіту"? (Відповідь: Лисенко, Вербицький, Гладкий).

VII конкурс. "Чи знаєте ви свого героя?"

1. "Молитись Богу

Та за ралом спотикатись,

А більш нічого

Не повинен знать невольник, -

Така його доля".

(Відповідь : Варнак).

2. "А красота-то, красота!

Мій Боже милий! А трудяще,

А чепурне та роботяще,

Та тихе". Бач, і сирота...

(Відповідь: Москалева криниця,"Катруся").

3. ...Отож небога

Росла собі та виростала,

Рожевим квітом розцвіла

В убогій і чужій хатині...

(Відповідь: Марія,"Марія").

4. ...Як маківка на городі,

Дівчина розцвітала;

Як калина при долині:..

(Відповідь: Утоплена,"Ганна").

5. ...Наш отаман завзятий,

Забрав хлопців та й поїхав

По морю гуляти..."

(Відповідь: Гамалія,"Гамалія").

6. ...І письменний, і вродливий -

Квіточка дитина!

(Відповідь: Сова,"Син").

VIII конкурс. "Чи знаєш ти поезію Шевченка"

(Продовжити поетичні рядки.)

1. ...Гомоніла Україна, довго гомоніла...

2. І на оновленій землі...

3. Возвеличу малих отих рабів...

4. Поховайте та вставайте...

5. ...В таку добу під горою...

6. ...Рости, рости, моя пташко...

7. ...Летим. Дивлюся, аж світає...

8. ...Наш отаман Гамалія...

9. У всякого своя доля...

(По завершенні конкурсів журі підводить підсумки і оголошує результати змагань. Викладач відзначає найактивніших учасників конкурсів і нагороджує їх грамотами)

Лесь В.М., викладач української мови та літератури, спеціаліст

Висновки

Докорінні зміни у всіх сферах життя суспільства на початку ХХІ століття викликають необхідність реформування сучасної школи з метою досягнення якісно нового рівня у вивченні навчальних дисциплін, особливо це стосується дисциплін гуманітарного циклу.

Згідно з Національною доктриною розвитку освіти, Державною програмою “Освіта”, законом України “Про мови” освіта старшої школи має бути орієнтованою на подальше удосконалення не тільки фахових знань, а й появу у молоді нових мотивів навчання, посилення практичного спрямування гуманітарної освіти.

Актуальність даної роботи полягає у тому, що в ній приділена увага до виховання національної свідомості, глибокого патріотизму на прикладах життя і творчості Великого Кобзаря.

